

VOJENSKÉ HUMORESKY

od LUDĚKA ARCHLEBA.

"Luciper".

V čele mladý, hezký poručík, v líc ruměný jako panenka, s tmavým knírkem a zlatými skly, která mu dávala nádech ještě větší buršičnosti, a s tenounkou šavličkou jako třtina, jež v ranním slunci jako zlatý meč archandělův blyskotala; za tím v řadě stopadesát nováčkův, obtěžkaných tlumoky a vaky nejrůznějšího tvaru, původu a obsahu, a z prava i z leva několik šarží v plné výzbroji. Tak stanuli jsme před nádražím Františkovým prvního října 1888; všichni ospalí, roztřesení a ranním vřhem řádně prochlivení.

Přijel jsem z českého jihu, z našich rodišť. Na nádraží očekával nás plukovník se všemi vyššími důstojníky, prohlédl nás letmo, pochválil "materiál", jako se chválí dobrý druh koní, kynul nám milostivě rukou, jako dělávala knížata za starých dob, a zmizel opět s družinou svou v nádražní restauraci k nedopité číši "na zdar nové práce — s tím materiálem."

Poručík náš stál jako svíčka, jen šavlička se mu bleskem kmítala při "salutech", a když páni odešli, postoupil těsně před nás a s milým úsměvem pravil: "Hoši, půjdeme Prahou, děvčata budou na vás koukat, tak tedy hlavy vzhůru, prsa ven a smát se, výskat! Ať mi neděláte hanbu; ta moje se bude také na vás dívat." A obrátiv se k hudbě povelil; ozvaly se tři údery v buben, a hromové "Ichuchu" zavznělo vzduchem zároveň s veselým pochodem.

Statně jsme si vykračovali, kolem nás sběhly se a vyšlapovaly si děti pražské dlažby. Zapomenuto mžikem na loučení, na útrapy transportu a na budoucí časy; hudba procházela nám srdce, rozproudila krev a nesla pocit netušeného a ničím neodůvodněného jakéhos blaha k mozku. Nohy šly jako samy, hlava se tyčila a kuffky tíže neměly.

"Božínku, to je mladého lidu!" povzděchla na chodníku starucha jakás a slza se jí zatřpytila v zapadlém oku.

"Schoenes Kanonenfutter,"* zabručel kýs starý pensista v civilu, s rudou stuhou v knoflíkové dírce.

A dvě kypré služky ukazovaly si obnaženými pažema na nás: "Koukej, Týno, támhle ten blondák, to je hoch, tomu bude slušet, až mu dají kabát!"

A každý z nás myslil, že je tím "blondákem".

Za chvíli na to jsem stáli před budovou Trinitářských kasáren. Bylo po slávě, po volnosti, po ideálech mladých let. Po dvou jsme stoupali do tmavé vlhké chodby jako odsouzení. Hudba umkla, poručík zarazil šavličku v pochvu, stíral pot s čela a vešel poslední. Práce jeho byla skončena, materiál dodán "franco loco". Velká černožlutá vrata za námi bouchla s přišerným, kosti pronikajícím zvukem. Vojáci stojící na stráží prohlíželi si nás zvědavě, pátrajíce, nenaleznou-li mezi námi známou tvář "od nich z vesnice". My neviděli ničeho, nezvyklý kasárnský zápach sůžil nám dech, nízké šeré chodby sevřely nám prsa, mozek přestal pracovat. V dům vojanský vešlo stádo nového bezmyšlenkovitého "materiálu". Daň z krve započala. Zároveň s ní však daň z duše, z citu, daň to nepředepsaná nikým, a přece daň nejhroznější, stírající pel mládí, pel nezkaženosti a nádech milé prostoty našich dobrých českých synkův.

Oblékli nás hned po první menáži, kterou nám otrávilí naši páni "abrichtí" perspektivou do bu-

doučna. Byla to cháska vybraná, kde který český kout zrodil lidi ty, zůstalo mi hádankou, ale Vídeň, kde většina jich byla zedníčila, vtláčila jim do duše znamení bezcitnosti a surovosti. "Šístky" a "weanrisch" němčina je zjevně klasifikovaly.

Stáli jsme na malém dvorci kasárním ve čtverci. Uprostřed stáli naši cvičitelé a bavili se zlehčováním našich v nezvyklém oděvu skutečně prakomických zjevů. Jak mohou také roztažené hadry, odložené snad od páté vojenské generace, slušeti stříhlému tělu mládeže, zvyklé pohybat volným při práci občanské! Náhle zavzněl dvorkem povel, jehož smysl jsme ani tak nechápali jako vycítili. Stanuli jsme z přima. Do dvorka vešel muž vysoký, kostnatý, širokých ramen. Dle hodnosti šikovatel. Obličej jeho byl snědý, oči hluboce vpádlé, pichlavé a skryté pod hustým obočím. Mohutný rudy mír měl vytočený až k očím a ohromné šístky kryly jeho spánky. Čepice jeho byla zvláštního stříhu, a kalhoty úzké jej činily ještě vyšším, než byl. Mlčky pokynul na pozdrav šarží, vstoupil do středu dvorka a pohlížeje kol sebe, zakroutil si knír ještě výše.

"Víte, kdo jsem?" zvolal hlubokým pivním basem. — "Víte, kdo jsem?" otázal se podruhé, a oči mu zasvítily. — "Tedy vy nevíte, kdo jsem? Dobrá. Pamatujte si to tedy! Já jsem "Luciper!" a postoupil k naší řadě právě proti mně. "A víte, kdo je to Luciper? Je to feldvébl Zámečnick — já!"

Tváře nám pobledly; takhle s námi dosud nikdo nemluvil.

"Kdo chce mít dobrou vojnu, musí se bát Lucipera, a kdo se ho nebude bát, ten — herrgott, chlapec, nesměj se nic," a šikovatel přiskočil ke mně a špička mého nosu se stýkla s jeho narudlým zobcem. Při tom zaskřípěl zuby, až mi seběhla husí kůže po zádech.

"Já jsem se ne..." koktám. "Mlčet, herrgott, ucho! Vědí, co je to mluvit v "glídu"? Kdybych jim utřel obě uši, nos a čert ví co, nesmějí mi pšpnout! Až potom, až se jich zeptám, a potom ještě jen tak — tak, aby jich nebylo moc slyšet. A teď poslouchejte, vižlata. Já jsem feldvébl Zámečnick, váš pán. Pan hejtmán Satóry mi vás daroval, abych z vás udělal lidi! Tak si toho važte. Já už dělám z oslu letos dvacet let lidí, a mám pět kufří psaní od nich, kde mně děkují za moje vychování. Vy mi budete také jednou psát a děkovat, ale nejdřív vás budu učit. Praha není náves! Tady z vás musejí být samí fešáci, abyste nedělali regimentu ostudu. Taky jsem s vámi nemluvil, dokud jste byli v těch civilních plenách, ale teď jste páni vojáci a nesmíte dělat hanbu vojenskému stavu, který je první na světě. Já myslím, že mně teď znáte a víte, co chci! Já chci mít z vás dobré vojsko, aby vás při zkoušce za osm neděl nezavlel pan obršt do chlívků! Rozumíte?"

"Rozumíme!" zašeptlo nesměle několik chlapců.

"Co je to, takhle? Tak mluví voják, z kterého jsme dali tři zlatky? Nahlas, herrgot! Až támhle ten holub na třeše se lekne a uletí! No!"

"Rozumíme!" rozkřikli jsme se a holub uletěl. Šarže se smály a šikovatel též.

"Tak se mi to líbí! Osm neděl výcviku není věčnost, a to ostatní je hračka, a kdybych vám dal ucho na tu dobu pod kavalec, tak to musíte vydržet. Nikdo vás tu nesní, ale poslouchat, herrgot, poslouchat se musí. Voják musí jen poslouchat a být jako ze železa; cit nesmí mít, srdce nesmí mít, smát se smí, výskat smí, ale bečet — to je pro ženské a to netrpím. Jako že se jmenuju Luciper Zámečnick! Večer je škola! Teď si

jděte dojist ty buchty z ranců! Zejtra ať nevidím ani drobeček po nějakém lívanci nebo buchti! Pořádný voják si čistí zuby jen komisarčkem. Buchty jsou pro staré panny a pro kadety. Voják má čtvrt libry masa, dva knedlíky a půl litru polívky k obědu, docpat se může láblíkem! Co dostane z domova, to dá svým představeným, kromě peněz; za ty si koupí v neděli viržínko a jde k muzice. Tancuje se všemi děvčaty, ale nikdy se neváže na jednu! Vojna je nobíl stav, já bych neměnil ani s panem půlmistrem z Prahy, ale taky se mu na ulici nevyhnu! My jsme stav, který hájí vlast před nepřítelem ve válce, a proto ať se nám každý v míru vyhne; když jdem' po ulici, tak je ulice naše! Rozumíte? Vy jste páni! Výkvet zdravého lidu! Kdo má těch buchty a lívanců víc, tak mi to přineste do "félcimry", já to pošlu do "brigády" na přilepšenou vašim nešťastným kamarádům, kteří se zpronevěřili nějak ve slabé chvíli disciplíny a teď bručí za mřížema. Tak, a teď dostanete ručnice a bajonet. To je naše čestná zbraň! Kdo ji zneuctí, je syn smrti! Ručnice je vaše žena, tu si musíte držet v čistotě, sice se popadnem! "Abtreten!"

Nějak se nám po této řeči ulevilo, ale strach a naděje se v duších našich střídala. "Luciper" byl dobré jádro v hrubé skofepině.

Večer ležela u postele "Lucipera" velká hromada buchty, vdolkův a lívanců, také kousky uzeného a drubeže vykukovaly z pomaštěných papírů.

"Luciper" ležel z pola na posteli, dýmal z dlouhého troubele a hrál na tahací harmoniku.

"To jsi dobrý chlapec," řekl každému, kdo přinesl dárek bratřím uvězněným, ale mnohého, který vešel do jizby bez vojenského pozdravu, hnal třeba pětkrát zpět s hrozným rámusem.

Rozdělili nás do nízkých vybělených jizeb s černými trámovými stropy a malými okénky.

Pak nás svolali do největší jizby a podělovali všemi. Každý jsme dostali dva barvené šátky kapsený, dva ručníky, dvě režné košile, dvoje podvláčky, dvoje onuce, asi pět různých kartáčů a různé plechové krabice na omastek, nůžky, jehelníček, černé a bílé nitě, náprstek, nůž, vidličku a lžice, a množství maličkostí, o jichž upotřebení jsme neměli na potuchy. Vypadalo to vše, rozloženo na posteli, jako kramářský stánek. Pak stajily naše kuffky všechnu tu krásu a jediné bohatství naše, až na to, co nám ošemetné prsty starších vojáků z jedné strany uzmuly, aby nám to, jako velice potřebnou věc, za drahý peníz opět prodaly. To jest ustálený prostředek starších vojáků k docílení vedlejšího výdělku.

S jakou obavou potěžkávali jsme pušky a s obdivem hleděli na cvičení, která nám s bravúrou předváděli naši cvičitelé, aby vzbudili v nás úctu ke svým výkonům. Vše bylo nám nové, vše nezvyklé, všemu jsme se obdivovali.

"Ale teď do první práce," volal desátník ode dne do světnice, když se sešelfo, a my jakž takž rukou neumělou vyspravili sobě scházející sponky, knoflíky a povolené švy na vetchém "munduru". Lekli jsme se. Teď to začne! Co budeme dělat?

Vstali jsme a šouráme se ke dveřím.

"Vemte si lžice a kudly s sebou," volá za námi velitel světnice, jakýs desátník nemluvkva, který stále četl v malých sešitech nějaký hrozný krvavý román.

"Co to bude as?" ptáme se jeden druhého, a desátník ode dne nás vedl dolů do kuchyně, kde na nás čekala hromada brambor.

"Loubad, loubad, regrut satra-

cený! Jist jó, a loubad nyc?" volal na nás umoloušaný kuchtík a honil nás k lavičím kolem škopků s vodou.

Loupali jsme tedy, sedíce sehnuti nad škopky a tu poprvé myšlenky moje octly se venku za kasárnami — daleko tam u matičky, u sester, které by se byly zakuckaly smíchy, kdyby mě byly kdy v této situaci spatřily. Tak mne to popadlo za srdce, až mi z očí vytryskly dvě velké slzy. A scused mój, zavalitý hoch, z něhož čpěla ještě stáj, si povzděchl a loktem si přejel přes oči. Pohlédli jsme na sebe a porozuměli si.

Veselý hoch, krejčř povoláním, který se stále usmíval, popadnul největší brambor a dal se náhle, jako by se nutil k nějakému hrdinskému skutku, do zpěvu. Chvilu zpíval sám, pak jsme se přidali, a učouzenou kuchyní znělo: "Boleslav, Boleslav, to krásné město, neplač, holka, nenafkej — moje nevěsto..."

A kuchař, sedící jako na trně na ohništi, se usmíval.

"Krejš, máš doma nevěsta? Ten já si femem sám! Já jím sejtra doma. Ty tu bejt eště celej čy rok. Ó Jěsá!" Všichni jsme se dali do smíchu a zvuk do škopku litajících žlutých brambor zněl tak, jako když za léta skáče hejno vyplašených žabek do potoka. Nad hladinou pak lžice a kudly zvučely jako tam dole na jihu našem pod mezí koncertující cvrččí rodina. Pak nás pustili do kantýny — k večeři. Peníze byly, ale chuti málo: Kantýnská nabízela a nutila a naši páni cvičitelé se domlouvali ve svém vídeňském dialektu v přřezi naší prozatím po dobrém. Dusno bylo v tom ovzduší, zápach sýrcův a staré slaniny se mísil s kouřem komisního tabáku a surový vtip šarší odrážel se bez úspěchu o bojácné tváře venkovských hochů, jež tísnily nejen komisní boty a kravata ze žíní, ale i nezvyklost celé situace a novost okolí — Seznamovali jsme se pomalu a když jsme vešli po osmé do jizby, byla tato osvětlena a zdála se nám příjemnější, takže i hovor se stal hlasnějším a sdílnějším.

Do světnice vešel "Luciper". Každý z nás stanul u svého lůžka, jak bylo nařizováno, a nejbližší zvolal hlasitě "Pozor!"

To se panu "Luciperovi" líbilo, vešel a prohlížel si nás.

"Jak se jmunuješ ty, ty, kudrnatý," zavznělo jeho hluboký bas, až začíněla okna a jeho pádná pravice se zabofila v rekrutovy kučery.

"Václav Rádlo z Radobčic!"

"Odkud? Cos povídal?"

"Z Radobčic!"

"Jak u vás říkájí na chalupě? U "Vondrušků", ne? Herrgott!"

"Ano pane šikovateli."

Šikovatel přistoupil blízko ke kudrnatci, jehož modré oči hleděly s prostotou nezkaženého hochu klidně do jeho pichlavých zřetelnic.

"Tvoje maminka je tedy Vondrušková, co? Mluv, herrgott, čerstvějí!"

"Ano!"

"Tys její mazánek, vid', chlápisko kudrnaté, co? Má vás moc?"

Hoch se tklivě usmál a šeptl: "Šest!"

"Herrgott, to bych byl měl familii. No, jaká pomoc! Kluku, budeš-li hodný, budeš za půl léta "šýrem", jako že se jmenuju Luciper Zámečnick. — Jseš celá máma, herrgott. Pojď se mnou, ukážu ti její fotografii, co mi dala — když —"

Šikovateli se zatřásl hlas, jako hrom třštící se v horách, a vyšel s Václavem Rádlem ze světnice.

Ten večer jsme ho více neviděli. Když jsme už leželi na tvrdých slamníchch a upravovali si co možno vysoký polštář slaměný pod hlavu, vešel Rádlo potmě do jizby.

Ulehnu vedle mne a šeptal mi v důvěře opušteně duše: "Poslechni, ten "Luciper" není ani za mák zlý člověk. Měl mou maminku za svobodná rád a přebíral mu ji jiný, jeho tehdejší kamarád — můj tatík — nebožtík! Budeme se mít prý dobře."

Za chvíli oddychoval jako člověk, s něhož spadla velká tíže. Ze spaní volal: "Maminko, maminko, pan šikovatel tě pozdravuje." — Ale já jsem spal špatně, stále jsem se probouzel: po půlnoci jsem viděl, jak vešel šikovatel s noční inspekcí a obcházel kolem postelí. U Rádla se zastavil a řekl německy: "Na toho chlápce mi dáte — vy šarže — pozor, kdo by se opovážil naň sáhnout, herrgott —"

Soused sebou pohnul a noční přehlídka se vzdalovala. Nastalo ticho v jizbě, kde snilo poprvé tolik mladých synkův o budoucích dnech vojanského života.

První den daně z krve byl odveden.

Na chodbě se rozléhal opět hromový hlas "Lucipera" — dobráka. Česká povaha, ztvrdlá pod neúprosnou rukou soudu. Drahoceňný kámen, který nepřišel do rukou brusiče a zůstal zahoben na cestě ve šterku — v otrhlém životě soldatesky....

Ráno nás budil hlas jeho opět k životu.

"Hej, hoja, hoši — povinnost volá! Celou noc jste byli u maminek, tak teď do toho! Vojna není žádný špás! Herrgott! — Jak jsi se vyspal, ty kudrnatý? Vstávej, ať jsi mi při všem první, sice to budu psát mamance!" A šikovatel se zasmál, až se okna třásla.

My vylitli zpod pokrývek osvětlení a oddaně do nezbytosti dnů přištích se srdcem lehčím.

Nalezli jsme Lucipera-člověka.

Do zlatých polí v Alasco

po nových EMPIRE LINIÍCH o 3.500 tunách, "Ohio", "Pensylvánia", "Illinois", "Indiana", "Conemaugh". Opatřeny zahřívacími stroji, elektrici, světlými a moderními zdkonoleními.

Ze Seattle do St. Michael
lodě vyjedou června 15, 22, 29. červce, 13, 20, 27. Velké tyto oceánské parníky, známé v dopravním obchodu spolu s našim novým lodistvem směřajícím z 18 lodí, k dopravě po Yukon řece, skýtají nejlepší cestu do Dawson City a jiných stanic na Yukon řece.

Cesta jest úplně po vodě.

Pamatujte, že po této línii dojděte střed zlatých polí, aniž byste byli vystaveni útrapám, namáhání a nebezpečí na cestě pozemní
Hlasťe u Empire Transportation Co.,
607 First Ave., Seattle, Wash.
aneb na
International Navigation Company,
143 LaSalle St., Chicago, Ill.,
aneb jich jednatelů ve Sp. Státech a Kanadě

A. MAŠINDA.

nejstarší český lékárník v Nebrasce
má lékárnu v Prague, Neb.

Je vždy čerstvě zásoben všemi domácími hojivými prostředky. Byliny, květy, kořinky, kapky, olejíčky, šťávy, prášky, masti pro různé bolesti. Jako podlom [fellow], masti pro otravu krve, začínající v končetinách, masti pro koňské boláky, léky pro koňskou koliku, různá mazání pro lidi i pro domácí zvířata, to vše připravují dle dlouholetých, osvědčených zkušeností. Prostředky skoro okamžitě účinkují proti píchání v uších, proti rýmě, proti bolení zubů a tolení hlavy, masti proti kuřím okám, užívání pro játra a ledviny, Elexir pro změnu života u ženských a kdo ví, co jiných věcí. Tím mi ovšem zásoba léků vzrostla tak, že mohu vyplnit každý recept, ať ho psal kterýkoliv doktor. Dovoláva je se Vaší přízní, doufám, že v čas potřeby navštívíte vždy

A. MAŠINDU.

NAVŠTÍVÍTE OMAHU?

Jestli ano, nezapomeňte se zastavit ve skvostném hostinci a hotelu

J. ONDRÁČKA

v čísle 1232 jižní 13. ulice.

Mimo výtečné lhotovny a doušky obdržíte tu veškeré pohodlí, jako v každém hotelu své třídy. Jídla připravovaná jsou dle způsobu českého i amerického. Hostům z venkova věnuje se zvláštní pozornost a podobného pohodlí jako u "Johna", nenašou nikde